Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abbon. post. - II Gruppo

KATOLIŠKI GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 9-12410

Cena: Posamezna št. L 15
Naročnina: Mesečna L 65
Za inozemstvo: Mesečno L 100

Leto II. - Štev. 20 | Gorica - 17. maja 1950 - Trst | Izhaja vsako sredo

Proč s hlapčevstvom!

Naravno je, da se po vsakem opravljenem delu vprašamo, kakšen uspeh smo dosegli. Po velikih narodnih prireditvah se moramo tudi vprašati, kakšen uspeh so prinesle te prireditve v narodnem oziru.

PRVI MAJ V TRSTU

Po komunističnem tisku smo brali že mesece in mesece opozorilo, da se bliža prvi maj, »praznik delovnega ljudstva«, »veliki dan delavcev«, »dan svetovnega proletariata« »veliki narodni praznik« in podobno. Komunisti so se pripravljali nanj z vsemi silami. Menda tudi nekomunisti. Slika tega dne je bila tale: po tržaških ulicah so smeli korakati kominformisti, ker je korakal na čelu sprevoda Italijan Vidali. Na Velikem trgu so se zbrali Italijani nacionalne lege. Na Goldonijevem trgu so se smeli zbrati tisti, ki se jim je hotelo poslušati socialističnega govornika. Tam blizu Sv. Ivana pa so se zbrali Titovi oboževalci. O številčnem razmerju ni umestno govoriti. Saj so drug o drugem naštevali zelo različne številke.

Važno pa je vprašanje:

KDO JE HODIL V SPREVODIH?

Med kominformisti je bilo precej delavcev, precej delavskih in nedelavskih žena in deklet. In ko si gledal te obraze in jih opazoval na zbranem trgu, si z gotovostjo lahko ugotovil, da je bilo v tej procesiji dve tretjini Slovencev. Dve tretjini ljudi, ki razumejo in govore slovensko. Na Velikem trgu je bilo precej Slovencev, ki več ne vedo, da so njihovi predniki slovenske krvi. In pri Sv. Ivanu so bili sami Slovenci, morda je bilo med njimi kakih 50 Italijanov. Na Goldonijevem trgu je prišel mimo tistih tristotih poslušalcev le še kakšen slovenski časnikar kot opazovalec.

ZUNANJA SLIKA PRIREDITEV

Da niso na Velikem trgu govorili slovensko, je razumljivo. Tudi na Goldonijevem bi bilo brez pomena. Toda masa kominformistov in titovcev, ki je bila v bistvu slovenska, je dajala popolno italijansko sliko. Prosim:

Na čelu kominformističnega sprevoda je hodil Italijan Vidali. Njemu ob strani dva zvesta slovenska spremljevalca: Bidovec in Slavec. In Slovenca Bidovca in Slovenca Slavca, sinova slovenskih mater, ni bilo prav nič sram, da varujeta in vodita pred slovenskimi ljudmi italijanskega dučeja. In vseh tistih Slovencev v sprevodu ni bilo prav nič sram, da jih vodi Italijan in jim kaže smer, kam naj gredo! In vseh teh Slovencev ni bilo prav nič sram, da niso imeli v svojem sprevodu niti ene slovenske zastave, ker jim je to prepovedal Italijan Vidali. In vse te Slovence ni bilo prav nič sram, da so peli po tržaških ulicah samo italijansko »bandero rosso«. Vse te komunistične zapeljance ni prav nič pekla vest, da so izdali tisto slovenstvo, za katerega so njihovi očetje in matere trpeli po italijanskih ječah; za katero so se borili vse svoje življenje: za kar so umirali najboljši slovenski sinovi. Nič jih ni bilo sram, da so izdali tisto prelepo slovensko pesem, ki so jo prve pred petdesetimi leti zapele v verski procesiji pred občinsko hišo slovenske služkinje? Te služkinje, zveste slovenskemu jeziku in svoji narodnosti, a tudi svojemu Bogu so z roženvencem v roki s slovensko pesmijo prišle na Veliki trg. Po petdesetih letih pa pridejo nove, moderne žene in novi, močni možje in pljunejo na slovensko pesem; oni rajši zapojo italijansko in mednarodno popevko. Ali so ti ljudje še Slovenci? Iz slovenskih vasi so doma, iz okolice Trsta so prišli v mesto in ne znajo več materine besede. Zatajili so slovensko zastavo, tisto zastavo, katero je v nedeljo pred 1. majem na koncertu Slovenske prosvete koroški pevovodja poljubil, ko so mu jo Tržačani podali.

NARODNOST TITOVCEV

Kako pa je bilo pri drugih, ki pravijo, da branijo slovenstvo v Trstu? Kako je bilo pri Sv. Ivanu s titovci?

Sužnji komunizma kot kominformisti! Za tistih 50 Italijanov so govorili italijansko. Za tisto peščico so razglašali nagrade v dolgoveznem in obširnem komentarju v italijanščini. V slovenščini so opravili zelo hitro: samo nekaj besed in konec! Ljudje, ki so se vendar čutili še Slovence, so z ogorčenjem že sami drug drugega spraševali, čemu to. Gledali so drug drugega in z začudenjem ugotavljali, da so tam sami Slovenci. Tako niso vedeli, zakaj in čemu dolge razlage v italijanščini. Seveda tudi ni smelo manjkati neslovenskih pesmi.

ODGOVORNOST VODNIKOV

Počasi ljudstvo spoznava vse te vodnike z rdečo dušo. Zdaj eden, zdaj drugi razkrije svoje izdajalstvo. Na jeziku imajo narodnost, v srcu pa komunizem. Zato: stran od komunizma! Ne verjemite več komunističnim vodnikom! Ne dajte se več ponižati! Ne bodite več hlapci tujih gospodarjev! Slovenci, proč od italijanskih vodnikov, ki vas vodijo v narodno in večnostno pogubo! Ostanite zvesti veri svojih očetov! Ostanite zvesti Cerkvi in slovenskemu duhovniku, ki ni nikdar izdal svojega naroda. Ostanite zvesti slovenski pesmi! Ne korakajte in ne drenjajte se v procesiji, katero vodi italijanski komunist Vidali. Pojdite stran od ljudi, ki dvigajo pest v pozdrav. Ta pest kaže v pogubo, ta pest vodi v pogubo naš narod.

Tudi ne verjemite več tistim, ki trdijo, da so nacionalni komunisti. Tito še do danes ni izpustil na svobodo 50 slovenskih duhovnikov, OZNA še danes strelja Slovence brez vsakega sodnega postopka, samo zato, ker niso komunisti. Titovi ministri še do danes niso pokazali grobov 10.000 slovenskih fantov, ki so jih brez sodbe umorili, prej pa na nečloveški način mučili, potem ko so jim jih izročili Angleži na Koroškem. Titovci na Tržaškem nosijo enako krivdo za poboje. Mnogih se drži kri.

NE HLAPCI!

Primorski Slovenci ne bomo nobeni hlapci italijanskih, niti moskovskih komunistov. Odklanjamo pa tudi tiste, ki se še imenujejo Slovenci, pa so izdali vero svojih očetov, zatajili materino besedo in zavrgli slovensko zastavo. Ne bomo šli za nobeno »fratelančno« organizacijo, ampak samo za slovensko. Strnimo se na Tržaškem v okrilju Krščanske socialne zveze, ki ima v svojem programu slovenska in katoliška načela. Ko je že povsod zamrla v dobi fašizma slovenska beseda, je v cerkvi še živela. Stoletja preganjanja Slovencev so vero in narodnost v našem narodu tesno povezala in živo prepojila. Ostanimo zvesti tema dvema dobrinoma, da ne bomo spet nekoč razočarani kot smo bili že tolikokrat. Pustimo krive preroke in pokažimo zapeljancem pravo pot. Pot v lepšo bodočnost!

PAMETEN PREDLOG

Francoski predlog o združitvi francoske in nemške premogovne in jeklarske industrije je izzval silovit odmev v svetovni javnosti.

Ameriški listi so ga skoro brez izjeme pozdravili z velikim navdušenjem. Pišejo, da je to najsmelejša in najbolj dramatična evropska ponudba, ki ima namen ustanoviti obrambni zid svobodnih zahodnih demokracij proti nevarnosti sovjetskega komunističnega imperializma. »Če ta predlog uresničimo — pravi »New York Times« — bi postal tako važen kot sta bila Marshallov načrt in Atlantski sporazum sam«.

Politične in gospodarske posledice tega načrta so tako važne, toda dejanske težave pri njegovi uresničitvi tako resne, da bo treba še mnogo dela, študija in razjasnitev glede raznih podrobnosti, preden bo mogoče dati končno sodbo o možnih stopnjah njegovega razvoja. Toda ena stvar je jasna. Ta francoska poteza je daljnosežna pobuda, ki skuša ustvariti med Francijo in Nemčijo obsežno gospodarsko sodelovanje. To naj odstrani stoletno tekmovanje med obema državama ter tesno poveže novo Nemčijo s skupnostjo zahodnih narodov.

Italijansko demokratično javno mnenje je francoski predlog z zadovoljstvom sprejelo in so italijanski merodajni krogi to svoje zadovoljstvo že tudi izrazili na pristojnih mestih. Širokopotezno gospodarsko sodelovanje med Nemčijo in Francijo mora ustvariti Evropi ono močno hrbtenico, ki jo potrebuje v borbi proti rušenju in uničevanju komunizma.

Tudi angleški listi poudarjajo važnost francoskega predloga. Med drugim pišejo:

»Francoski zunanji minister Schuman je popolnoma upravičeno lahko zadovoljen ob prvem odmevu svojega predloga za združitev francosko-nemške jeklarske in premogovne industrije pod mednarodnim nadzorstvom. V Bonnu so predlog povsod sprejeli z odobravanjem, kar utegne odstraniti precejšno zagrenjenost o zadnjih francoskih ukrepih glede Posarja. Angleški ministrski predsednik Attlee je pozdravil ta načrt kot »francosko pobudo, ki bo odstranila naraščajoči spor z Nemčijo ter tako prinesla enotnost in mir v Evropo.« Ameriški zunanji minister Acheson je pozdravil ta korak kot potezo, ki je v tesnem soglasju z ameriško željo po čvrstejši gospodarski povezanosti v Evropi. Stališče Moskve še ni znano, toda lahko ga že v naprej napovemo s tako gotovostjo kot jutrišnji sončni vzhod, ker sta mir in enotnost zadnji stvari, ki bi ju Sovjeti želeli videti, da uspevata v Evropi ali kjer koli drugod, razen, če se ne bi to zgodilo na njihov ukaz.

KONFERENCA TREH VELIKIH

Pozornost svetovne politične javnosti je še vedno osredotočena na London, kjer se po zaključenem zborovanju »treh velikih«, nadaljuje te dni zasedanje dvanajstorice držav Atlantske zveze.

Konference treh zunanjih ministrov Anglije, Francije in Združenih držav so se vršile ob skoro neprodirni molčečnosti vseh udeležencev. Vendar je pa bila javna tajnost, da je bil glavni predmet vseh razprav vprašanje, kako pritegniti Nemčijo v zahodni protikomunistični blok. Podlago za razpravljanje je nudil predlog francoskega zunanjega ministra Schumana, naj se francoska in nemška premogovna in jeklarska industrija združita pod mednarodnim nadzorstvom. Ta zgodovinski predlog francoske vlade, o katerem govorimo na drugem mestu, je tvoril jedro razprav. Vsi trije zunanji ministri so se zedinili, da je potrebno predlog izvesti. Zato je bilo nujno, da so postali nasproti Nemčiji, ki si je francoski predlog takoj osvojila, bolj širokogrudni. Ob zaključku svojega zasedanja so izdali poročilo, ki izraža to naklonjenost nasproti Nemčiji.

V uvodnih besedah pravi poročilo, da so udeleženci izmenjali stališče, o razvoju svetovnega političnega položaja, v kolikor interesira te države v okviru ciljev atlantskega pakta. V prvi točki se potem trije ministri sklicujejo na dosedanji sporazum glede Nemčije, in sicer na sporazum, ki nadomešča vojaško s civilno oblastjo, čemur je sledila razglasitev ustave, volitve in sestava vlade; dalje omenjajo dogovor glede znižanja nemških reparacij ter dogovor v Petersbergu, ki omogoča zahodni Nemčiji imenovanje konzularnih in trgovinskih predstavnikov v inozemstvu ter njen vstop v Marshallov načrt kakor tudi vabilo za njen vstop v Evropski svet.

V drugi točki izjavljajo, da so »odločeni nadaljevati svojo politiko postopne vključitve Nemčije v skupnost evropskih narodov«.

V tretji točki pa ugotavljajo, »da dokler se sovjetska politika ne bo spremenila, t. j. dokler bo Sovjetska zveza odklanjala možnost združitve Nemčije, ne bo mogoče skleniti mirovne pogodbe z Nemčijo. Izvedla se bo revizija okupacijskega statuta, ker mora ostati vrhovna oblast v rokah okupacijskih sil.«

V zadnji točki zaključujejo trije ministri, da »nameravajo nuditi Nemčiji možnost svobodnega razvoja ne izvzemši možnost mirne združitve Nemčije, kar je končni cilj njihove politike.«

Še bolj kot prej je po zadnjih posvetovanjih »treh velikih« jasno, da je svet razdeljen na dva bloka.

To so poudarili tudi trije zunanji ministri.

Državniki romajo

Napovedujejo, da bosta v kratkem šla v Rim na svetoletno romanje bivši belgijski ministrski predsednik Van Zeeland ter avstrijski ministrski predsednik Figl. Oba državnika pripadata krščanskim demokratičnim strankam.

„Katoliški glas" v vsako slovensko družino!

NEDELJA V OSMINI VNEBOHODA

Iz svetega evangelija po Janezu (Jan 15, 26.27; 16, 1-4)

Tisti čas je rekel Jezus svojim učencem: Kadar pride Tolažnik, ki ga vam bom poslal od Očeta, Duh resnice, ki izhaja od Očeta, bo on pričeval o meni. Pa tudi vi boste pričevali, ker ste od začetka pri meni. To sem vam povedal, da se ne pohujšate. Iz shodnic vas bodo izobčevali; pride celo ura, da bo vsak, ki vas umori, menil, da služi Bogu. In to vam bodo storili, ker niso spoznali ne Očeta ne mene. A to sem vam rekel, da se boste, ko pride ura za to, spominjali, da sem vam jaz povedal.

***

Štiri znamenja ima prava Kristusova Cerkev. Biti mora edina, sveta, katoliška in apostolska. Vedno pa spremlja Kristusovo cerkev še peto znamenje: preganjanje-mučeništvo. Rdeča nit krvi se vije od Kristusa, ki je ustanovil Cerkev pa do danes. Jezus je vse to naprej povedal.

»Iz shodnic vas bodo izobčevali...« Prvi kristjani so se sprva še vedno udeleževali judovske službe božje v shodnicah in v templju. Toda Judje jih niso dolgo trpeli med seboj. Metali so jih ven iz svoje srede. Neštetokrat je apostol Pavel to doživel. Večkrat je bilo v zvezi s tem tudi šibanje po podplatih. Sv. Pavla so vsaj petkrat privezali na klop in ga s šibami tepli po podplatih. Kakor Pavlu, tako se je godilo tudi drugim apostolom in navadnim vernikom. Apostola Jakoba so dali celo umoriti. Petra bi tudi radi umorili, a ga je angel izpeljal iz Herodove ječe. — Tragično pri vsem tem je prepričanje Judov, da s preganjanjem kristjanov častijo Boga. Zdelo se jim je, da uničujejo božje sovražnike.

In zakaj vse to? — Jezus sam pojasnjuje: »In to vam bodo storili, ker niso spoznali ne Očeta ne mene.« Judje so imeli čisto svoje mišljenje o Bogu in v tej stvari se niso dali nikomur poučiti, niti samemu božjemu Sinu ne.

Zgodba preganjanja se je vedno ponavljala. V rimskih časih je tekla kri mučencev v potokih, potem se je nekoliko pomirilo, a popolnega miru Cerkev ni imela nikdar.

Bližnja preteklost je bila zopet polna preganjanja. Sovražniki božjega imena v Mehiki, Rusiji in Španiji so poskrbeli, da se je nadaljevalo krvavo pričevanje za Jezusa. Zadnji čas pa je preganjanje zajelo zopet nove dežele. K imenoma Stepinac, Mindszenty se pridružujejo vedno nova. Še veliko več je pa skritih žrtev preganjanja, za katera svet morda ne bo nikdar zvedel. Preganjanje pa se lepo zakriva za razne fraze: Vera je svobodna, le izdajalske škofe in duhovnike je treba kaznovati, ker vero zlorabljajo. — Vse to se dogaja zato, ker ne poznajo ne Boga in ne Kristusa in tudi nočejo poznati.

Ko je Jezus videl, kaj vse bo prišlo nad njegove vernike, jih je hotel utrditi in na trpljenje pripraviti, da ne bi v preganjanju omagali: ‚To sem vam povedal, da se ne pohujšate.'

In kdo daje moč v preganjanju? — Tolažnik, Sveti Duh, ki ga Jezus pošilja. On daje moč, zvestobo, stanovitnost in ljubezen. Tudi mi smo potrebni teh darov. Zato te dni goreče opravljajmo devetdnevnico v čast Svetemu Duhu, ki bo prišel k nam za binkoštni praznik. Molimo zase in za tiste, ki s trpljenjem izpričujejo zvestobo do Boga.

NEDELJSKA MOLITEV

VSEMOGOČNI VEČNI BOG, DAJ, DA BOMO S SVOJO VOLJO VEDNO TEBI VDANI, IN BOMO TVOJEMU VELIČASTVU Z ISKRENIM SRCEM SLUŽILI.

Koledar za prihodnji teden

21. maja. NEDELJA. 6. poveličnočna. Feliks.

22. PONEDELJEK. Emil, muč.

23. TOREK. Janez Krstnik Rossi, spoznavalec.

24. SREDA. Marija Pomočnica kristjanov. Pod tem imenom je goreče častil Marijo sv. Janez Bosko in za njim njegova družba (salezijanci).

25. ČETRTEK. Gregorij VII. papež. Odločno je zavračal vmešavanje vladarjev v cerkvene zadeve, zato je umrl v pregnanstvu z besedami: Ljubil sem pravico in sovražil krivico, zato umiram v pregnanstvu.

26. PETEK. Filip Neri, spozn.

27. SOBOTA. Eleonora.

K FATIMSKI MARIJI NA OPČINE!

To nedeljo 21. majnika se zberemo pri fatimski Materi božji na Opčinah. Imeli bomo pomladanski shod, kakor smo sklenili lansko leto ob zaključku Marijinega romanja. Zopet bo odmevala po veliki openski cerkvi naša mogočna skupna pesem, ki se tako lepo sliši pri naših shodih. — Začetek bo točno ob petih popoldne. Vabimo zlasti Marijine družbe, A M in vse naše vernike, ki ljubijo Marijo. Pridite, da skupno obnovimo Mariji dane obljube in sklepe! Vse za Marijo! Vse po Mariji!

Marijino zmagoslavje v Trstu

V Trstu se vrši te dni romanje Matere božje — Morske zvezde. Pobožnosti zavzemajo vedno večji obseg. Kakor po vseh krščanskih evropskih mestih se tudi v Trstu živo čuti, da ljubezen do Matere božje vedno bolj raste. Romarska Marijina pot od Šent Jakoba do Škednja je bila v resnici triumf. Marijin obisk v ladjedelnicah sv. Marka in vseh drugih tovarnah ostane za vse čase svetla stran v zgodovini našega mesta. Povsod so delavci božjo Romarico lepo in dostojno sprejeli. Povsod je Marijin misijonar, ki spremlja kip, izročil ravnatelju tovarne sliko Matere božje v spomin. Povsod si videl med delavci vidno zadovoljstvo, ker jih je v tovarni Marija tako slovesno obiskala. Doslej smo videli velike Marijine procesije po deželi in po mestnih ulicah. Pravo občudovanje pa vzbuja po svetu in zlasti tudi v Trstu, da prav delavske množice tako prisrčno sprejemajo Marijo. Ko vse to doživljamo, se niti ne zavedamo, kako velike stvari se prav sedaj godijo! Hladni računarji vidijo v teh »novotarijah« le zanimivosti, a vsi bolj globoki in pravi Marijini častilci pa že slutijo, da si vsemogočni Bog pripravlja mogoče že v našem času vidno zmago.

Vera, znak barbarov

Sovjetska revija »Znanost in življenje« piše v svoji drugi številki tega leta sledeče: »Naša dežela (Sovjetska zveza) prehaja postopoma v komunizem. Komunistična vzgoja delavskih množic in izkoreninjenje vseh sledov kapitalizma v srcu ljudi, vključivši barbarski ostanek — vero —, ima zelo važen pomen v tem prehodu. Borba proti verskim predsodkom in znanstvena brezbožna propaganda tvorita nerazdružljiv in zelo važen del komunistične vzgoje množice.«

Iz tega je razvidno, da v komunističnem sistemu ni mesta za vero. V prejšnji številki pa revija naglaša, da markizem-leninizem smatra, da je vsaka vera ovira v borbi delavskega ljudstva . . . in da brezbožna propaganda tvori del delovanja stranke za vzgojo množic. Ta propaganda mora biti podrejena osnovni nalogi komunistične stranke, namreč »razvoju razredne borbe izkoriščanih množic proti izkoriščevalcem«.

Komunistični pisec trdi, da so v Sovjetski zvezi izkoreninili socialne osnove vere in da je to zmaga socializma. Vera je samo zapuščina preteklosti v srcu ljudstva in borba proti veri zahteva »sistematično znanstveno in politično izobrazbo«. Odgovornost za to sistematično protiversko borbo nosi Vsesovjetsko društvo za širjenje politične in znanstvene izobrazbe.«

Ista revija je poročala v številki 10 za leto 1949, da so ustanovili v omenjenem društvu propagandni oddelek za znanstveno brezboštvo. Smatrajo, da je uspeh te borbe bistvene važnosti za hitrejšo mobilizacijo vsega delovnega ljudstva v »aktivni bitki za bodoče zmage socializma«.

SVETOLETNI ROMARJI

Čeprav živimo Slovenci v bolj skromnih razmerah, se mnogi odpravljajo posamič ali v skupinah v Rim, da bi postali deležni svetoletnega odpustka ter da bi poživeli na grobovih mučencev svojo vero. Vsakdo si tudi želi, da bi videl in slišal sv. očeta ter bil pričujoč pri kaki izredni slovesnosti v baziliki sv. Petra.

A zgodi se često, da pride kdo v Rim v času, ko ni večjih slovesnosti v Sv. Petru in mu je zelo hudo, da ne more videti onih veličastnih slovesnosti, ki ostanejo neizbrisne v duši. Zato hočemo tu navesti spored izrednih slavnosti za maj in junij.

Dne 18. maja, na vnebohod: proglašenje svetnikom bl. Bartolomeje Capitanio ter bl. Vincencije Gerosa; dne 28. maja, na binkošti: proglasitev svetnikom bl. Ivane de Valois, francoske kraljice; dne 8. junija, na sv. Rešnje telo: slovesna procesija na trgu Sv. Petra, katere se udeleži tudi sam sv. oče; dne 11. junija: proglasitev svetnikom bl. Strauchi in bl. Gianelli; dne 26. junija: proglasitev svetnikom bl. Marice Goretti.

POROKA IN RAZPOROKA

V rimskem senatu se je pretekli teden vršila zanimiva debata o delni spremembi čl. 72 civilnega zakonika. Ta govori namreč o nerazdružnosti zakona in ga je bilo treba dopolniti, kajti iznajdljivi zakonci, ki so se naveličali drug drugega, so našli pot, da se izvijejo jasnim določilom zakona ter dosežejo veljavno civilno razporoko. To so delali na ta način, da je eden ali drugi obeh zakoncev šel začasno v tujino, tam prevzel tuje državljanstvo ter se kot tuj državljan pred tujim sodiščem razporočil. Nato se je vrnil v Italijo, tu registriral na županstvu v tujini doseženo razporoko, nato pa se znova civilno poročil z osebo, katero si je že prej izbral. Po večini je dotični zaprosil tudi za vrnitev državljanstva in ga tudi zopet dobil. Tako je večje število italijanskih državljanov doseglo civilno razporoko in se na to civilno tudi zopet poročilo.

Ta zloraba se je vršila posebno v Turinu. Tam so sodniki pravdoreke tujih sodišč glede razporok italijanskih državljanov brez vseh pomislekov sprejemali kot veljavne. Državni pravdnik se ni mogel zoperstavljati, ker ni imel v takih primerih pravice se pritožiti na višje sodišče. To je bilo res od sile, da smejo bogatini nemoteno prestopati državni zakon, ker so imeli dovolj denarja, da so si v tujini preskrbeli vse potrebno za razporoko. Zato je državna oblast morala nastopiti, če je hotela še ohraniti spoštovanje zakona. Tako je prišlo do poprave čl. 72, ki sedaj daje državnemu pravdniku pravico, da apelira na višje sodišče tudi v primeru registracije in uveljavljenja razporok italijanskih državljanov doseženih v tujini. Debata v senatu je bila precej ostra in so številni senatorji bili za to, naj se puste vsaj ta ozka vratca odprta za razporoko. Vendar je zmagala poštena, krščanska večina in člen so sedaj popravili.

ŠOLSKI IZPITI V TRSTU

Na slovenski trgovski akademiji, učiteljišču in na višji realni gimnaziji s klasičnima vzporednicama bodo privatni izpiti v drugi polovici junija, zrelostni izpiti pa od tretjega julija dalje. Prošnje za vse vrste izpitov za poletni in jesenski rok morajo vložiti privatisti pri ravnateljstvu šole najkasneje do 31. maja. Pojasnila o prilogah in taksah dobite v tajništvu šole.

ŠOLSKI IZPITI V GORICI

Na slovenskih srednjih šolah v Gorici bodo izpiti v poletnem roku v drugi polovici meseca junija. Navodila za vlaganje prošenj in vse podrobnosti glede izpitov samih so razvidne z oglasov na razglasni deski vsake posamezne šole. Opozarja se, da je rok za vlaganje prošenj nepreklicno do 31. maja.

Pravoslavna cerkev v službi boljševikov

(Nadaljevanje)

2) Moskovski patriarh in boljševiški režim

Po vsem tem smemo mirno reči, da obstaja enotnost koristi med boljševiškim režimom in rusko pravoslavno cerkvijo. Od začetka pa ni bilo tako. Takoj ob začetku revolucije so boljševiki napovedovali oster boj zoper vse vere brez razlike, tudi zoper pravoslavno cerkev. Judovska vera, krščanstvo in izlam, vse so preganjali z isto neusmiljenostjo.

Na predvečer zadnje vojne in med njo se je Kremelj zavedel važnosti odpora, ki so ga nudile zoper nacizem in fašizem katoliška cerkev in katoliške stranke v Evropi. Zato je kominterna dala ukaz komunistom, naj skušajo dobiti stike s katoliškimi verskimi krogi v boju zoper Hitlerja. Tačas je komintern vrgel v svet geslo, da je lahko tudi vera in z njo cerkev progresivna. Proti koncu vojne in po njej se je celo mislilo, da mislijo boljševiki navezati diplomatske stike z Vatikanom. Režim je bil korekten do katoliške cerkve tako leta 1939, ko so prvič zasedli Galicijo, kakor tudi pozneje leta 1944, ko so drugič vkorakali v Lvov. Z nadškofom Šeptickim v Lvovu so ruske oblasti ravnale zelo dostojno in vljudno.

Po njegovi smrti so pa stvari naenkrat dobile drugačno lice. Kmalu se je začelo pravo preganjanje grško-katolikov. Prepovedali so imenovanje naslednika nadškofa Šeptickega. Veliko število škofov in duhovnikov so deportirali. Grško-katoliško cerkev so priključili k pravoslavni z najgrši postopanjem.

Uničenje vzhodne katoliške cerkve se pa ni zgodilo iz ateističnih nagibov, temveč zato, da so utrdili položaj pravoslavja. Sovjetski režim vidi namreč danes v pravoslavni cerkvi in veri činitelje v službi komunistične ekspanzivnosti. Spoznali so, da jim pravoslavje s svojim že stoletja ukoreninjenim sovraštvom do krščanskega Zapada zelo prav služi pri njihovih ciljih.

Sprava med pravoslavjem in sovjetsko državo pa ni nekaj samo navideznega in trenutnega. Nasprotno, pravoslavna cerkev uživa danes velike ugodnosti v Rusiji, čeprav je v svojem delovanju do neke mere utesnjena. Odkar vodijo boljševiki nacionalno politiko, igra ruska cerkev zelo važno vlogo v imperialistični politiki ruske države. Ker je pravoslavje prežeto z nacionalno idejo in z mržnjo do Zapada, predstavlja za boljševiško politiko močno spobudo in varstvo. Brezbožni komunizem je na ta način postal uresničevalec stoletnih sanj pravoslavnih Rusov. Saj je s pomočjo režima bila vzhodna katoliška cerkev popolnoma uničena in vse pravoslavne cerkve podvržene moskovskemu patriarhu. Česar niso mogli doseči pobožni carji, je dosegel brezbožni komunizem. Težnje sovjetske države in ruske pravoslavne cerkve se v zadnjih časih popolnoma krijejo.

Nov konflikt med cerkvijo in državo v Rusiji je trenutno nemogoč. Tak konflikt bi pomenil popoln polom sedanje imperialistične politike kremeljskih mogotcev.

(Konec prihodnjič)

Sv. birma v Gorici

Zakrament sv. birme bo delil g. nadškof v Gorici na binkoštni praznik ob 9. uri v stolnici in ob 12. uri na Travniku v cerkvi sv. Ignacija. Birmanci in botri naj bodo že pred začetkom sv. obreda zbrani v cerkvi.

NOVE SPLETKE S SLOVENSKO ŠOLO

Na Tržaškem je načelnik šolstva dr. Andri izdal okrožnico, v kateri razlaga učnim močem, kako morajo vlagati prošnje za namestitev in po kakšnih vidikih bodo prošnje reševali. Novost, ki jo je letos vpeljal urad za šolstvo pri ZVU je ta, da so določili dve lestvici. V prvi lestvici so učiteljski kandidati, ki so italijanski državljani, v drugi lestvici pa neitalijanski državljani. In po odredbi morejo biti nastavljeni na šole tisti, ki so v drugi lestvici šele potem, ko so nastavljeni vsi tisti, ki so na prvi lestvici.

Kakšen namen je imel dr. Andri, ko je izdal ta ukaz? Gotovo ga ni narekovala ljubezen do slovenske šole. Namen je prozoren. Po desetletjih preizkušeni načrt italijanstva, da polagoma, postopoma uniči vse, kar je slovenskega, naj zdaj pomaga tudi dr. Andriju. Letos samo to, da se da prednost italijanskemu državljanu za namestitev. Dr. Andri ne vpraša, ali je tudi učitelj, ki bo nastavljen zares dober. To njega ne zanima. Čem slabši učitelj na slovenski šoli, tem slabša slovenska šola. In to Italijani žele.

Letos samo dve lestvici. Prihodnje leto bo isti Andri ali pa njegov naslednik izdal odredbo, da sploh neitalijanski državljan tudi v drugo lestvico ne more priti. Usposobljenih moči ne bo zadosti, naj pridejo neusposobljeni, čeprav taki, ki komaj še govorijo slovensko; glavno, da so italijanski državljani!

Naj nikar nihče ne misli in naj se ne veseli, da je dosegel s tem neko prednost. Samo trenutno. To ni nobena zaščita domačinov proti nedomačinom. Odredba je naperjena proti slovenski šoli. Naj nikdar dr. Andri ne misli, da ne vemo Slovenci, kaj ima za bregom. Zato pa zahtevamo, da je že konec tega načrtnega pohoda proti slovenski šoli. Vsemu temu botrujejo zavezniki. Ali oni nimajo nobene besede proti tem krivicam? Od Italijanov ne pričakujemo Slovenci nobene demokracije in nobene pravičnosti. Toda nikdar ne bomo pustili, da bi uničil kdor koli našo šolo. Zahtevamo preklic takih in podobnih uredb.

V nedeljo je Zveza slovenskih šolskih nameščencev v Trstu že razpravljala na velikem zborovanju o tem najnovejšem odloku dr. Andrija. Najostreje je protestirala proti njemu. Določene akcije so še v teku.

K stvari se bomo še povrnili.

Vprašanje državljanstva

V soboto 13. t. m. se je zglasila pri g. prefektu v Gorici delegacija SDZ, da bi slišala odgovor na vlogo, ki sta jo vložila naša obč. svetovalca gg. Kemperle in Bratuž v zadevi državljanstva, kakor smo že poročali v našem listu pretekli teden.

G. prefekt je v svojem odgovoru poudaril sledeče: 1) Res je, da po čl. 19 mirovne pogodbe odloča »domicil«, ki ga je kaka oseba imela 10. 6. 1940, o izgubi odnosno ohranitvi ital. državljanstva vsled mirovne pogodbe. 2) Zadeva kot taka se pa ne da rešiti s splošnim odlokom, ampak le od primera do primera, ker se mora oblast prepričati po ugotovitvah, da trditev posameznikov odgovarja dejanskemu stanju v pogledu »domicila« na dan 10. 6. 1940. 3) Ker so skoro vsi prizadeti v zvezi s tem tolmačenjem čl. 19 mirovne pogodbe optirali, bo oblast počakala na rešitev opcijske izjave, in šele potem, če bo treba, vzela v pretres morebitne vloge. Tistim, ki bo jug. oblast ugodno rešila opcijsko izjavo, se ne bodo delale nobene sitnosti in jim bo it. državljanstvo priznano, razen v slučaju, da se izkaže, da trditev, da so imeli svoj domicil na sedanjem ozemlju Italije, ne odgovarja resnici.

G. prefekt je delegaciji SDZ povedal, da je jug. oblast zagotovila, da bodo vse opcijske izjave rešene v par mesecih, torej najpozneje do konca julija t. l. Za sedaj svetujemo, da napravijo vlogo na prefekturo za priznanje državljanstva le tisti, ki niso optirali, in tisti, katerim je bila opcijska izjava odbita. To svetujemo, seveda, vedno v zvezi z vprašanjem domicila.

Prvo sv. obhajilo v Gorici

V nedeljo bodo slovenski otroci v Gorici imeli prvo sv. obhajilo med sv. mašo na Travniku ob deveti uri. Popoldne ob treh bo zanje sv. blagoslov in nato primerna akademija v dvorani Marijine družbe. Ta je določena samo za prvoobhajance, njihove sorodnike in povabljene goste.

KULTURA

Knjiga svobodnega slovenskega kulturnega delavca

Že zadnjič smo omenili, da pripravlja krog svobodnih slovenskih kulturnih delavcev v Trstu programatičen zbornik razprav in umetnosti pod naslovom »Tabor«. Knjiga je že v tisku in bo verjetno mnoge Slovence zanimala njena vsebina. Za danes omenimo samo pregled gradiva, po katerem pa bo že mogoče dobiti vtis o celotni knjigi.

Prvi del obsega načelne razprave. Tu so osvetljeni naslednji problemi: slovenski položaj 1950, problemi slovenskega nacionalizma, krščanstvo v zgodovini Slovencev, socializem in naša sodobnost, Evropa brez središča, današnje poslanstvo slovenskega razumnika, o svobodni umetnosti, arhitektura in naš čas itd.

V književnem delu je več pesmi Stanka Janežiča, Vinka Beličiča, Kosa, Vodeba in drugih ter proza Mirka Javornika, Avguština Želeta, Metoda Turnška, Vinka Beličiča, grofa Barba in drugih.

Med razgledi je razprava o slovenskem leposlovju v desetletju 1939-1949, o etnografskem položaju v ožjem tržaškem zaledju, o Mohorjevi družbi, o slovenskih šolskih knjigah v Trstu in drugod.

V dokumentih in ocenah pa bo zanimiva razprava pod naslovom: Opravičevanje zmote, to je pregled treh knjig, ki govore o vzrokih Titovega vzpona in uspeha. V oceni bo pretehtana tudi umetniška vrednost Kalinove »Črne maše«, Jontezovega »Jutra brez sonca« in Bukvičevega romana »Izgnanci«. Vsa tri dela so nastala izven osrednje Slovenije.

Knjiga bo obsegala nekaj nad 100 strani večje knjižne oblike in bo veljala 500 lir. Sodelavci, ki so vzeli na svoje rame tudi stroške za izdajo, vabijo vse svobodne Slovence, naj zbornik »Tabor« naroče in ga ob naročilu tudi plačajo.

Vsa vprašanja in dopise glede knjige pošiljajte na naslov: Tabor, Trst, poštni predal 389.

GOSPODARSTVO

SI OKOPAL TRTE?

Tudi če si jih, kljub temu prečitaj ta članek!

***

ZAKAJ OKOPAVAMO?

Različni so razlogi, ki nam pravijo, da moramo trte okopati in smatrati okopanje za eno najvažnejših opravil pri negi trte.

Z okopanjem oziroma rahljanjem zemlje okoli trt dosežemo, da je zemlja sposobna vsrkati več zraku in več vode, ki sta za razvoj trte nujno potrebna. Če teh ne bi bilo v zemlji, ne bi mogle korenine dihati in tudi ne vsrkati redilnih snovi, predvsem rudninskih, ki so potrebne za razvoj trte in zgraditev stebla in poganjkov. Brez zraku in vlage ne bi mogle delovati v zemlji različne bakterije, ki razkrajajo gnojila in zemljo v snovi, kot jih trtine nežne koreninice lahko vsrkajo.

Istočasno pa uničimo z okopavanjem tudi različni plevel, ki trtam krade vlago in hrano in drži pod trto vlažno vzdušje, v katerem se razvija peronospora, ta škodljivka, ki požre toliko vinogradnikovega truda in denarja.

Z okopanjem zemljo zrahljamo, kar ima še dve nadaljnji ugodnosti: zrahljana zemlja ne izhlapeva toliko vlage kot nezrahljana, od dežja zabita, ki ima na vrhu trdo skorjo. Vlaga pronica iz zemlje po drobnih cevkah, ki se tvorijo v plasti zemlje in ravno te cevke zrušimo z okopavanjem oziroma rahljanjem. Okopana zemlja boljše gospodari s svojo zalogo vode, kar je posebno važno v predelih, ki so podvrženi suši. In v tak predel spada tudi naše ozemlje.

Nadalje prav gotovo veš, da se korenine razvijejo lahko samo v zrahljani zemlji. Saj zato koplješ tako globoko, ko delaš nov vinograd. Če zadene koreninca na trdo plast, na kamen, ga spočetkoma skuša obiti, če pa to ni mogoče, potem se korenina ne more razviti in trta mora shirati. Zato pa je rahla zemlja prvi predpogoj, če hočemo, da bodo trte zagnale močne in zdrave korenine. In samo trte z močnimi koreninami bodo dale obilne pridelke.

KOLIKOKRAT OKOPAVAMO TRTE?

Za nekatere ne bo to nič novega, a za nekatere...

Trikrat na leto bi morali trte okopati, trikrat, in sicer pred vsakim važnim razdobjem v trtinem življenju. Prvič bi jih morali okopati koncem zime, predno začne trta poganjati. To okopanje mora biti posebno globoko, saj takrat navadno trtam tudi gnojimo. Naslednji dve kopanji — pred cvetjem in pred zoritvijo — naj bosta plitvi, a vendar okoli 10 cm globoki. Oba ta okopanja bi morali prav za prav imenovati pletev. A ta pletev je potrebna iz vzrokov, kot je zgoraj povedano. Pletev pred zoritvijo naj se izvrši pri nas v prvi polovici avgusta.

KAKO OKOPAMO...

Okopavanje trt ni prijetno in tudi ne kratkočasno delo, a potrebno. Danes imamo za okopavanje trt plugc, ki pa so vse prej kot primerni za okopavanje trt. Pravo okopavanje ali pletev trt je izvršiti predvsem z ročnim delom, ker tega dela plug ne more storiti pri vsi pazljivosti.

Okopati oziroma opleti moramo namreč 50 cm širok pas na vsako stran plante oziroma vrste trt. Ostalo površino, ki je med vrstami oziroma plantami, lahko preorjemo s plugom. Samo lenuh bo oral še bližje trt. Prav okoli trt je potrebno ročno delo, ker samo s tem lahko izruješ in odstraniš različen plevel. Istočasno odstraniš poganjke, ki bi rastli iz podlage in prerežeš korenine, ki so morebiti pognale iz cepiča.

***

Trikrat na leto in vsako leto moramo trte okopati, ker drugače trta kmalu ostari in ostarjene, shirane trte ne spravi k veselemu življenju niti najboljši gnoj.

DOPISI

Doberdob

Lep popoldan človeka zvabi, da rad vzame kolo in gre v božjo naravo, da se odpočije in umiri živce. Pot me je peljala na Kras. Vroče je tam okrog Doberdoba in sušo imajo; dežja bi radi in je res zelo potreben kraški zemlji, ki je posebno pri Doberdobu kakor rešeto. V gostilni so mi rekli, da bi bilo najbolj prav, če bi dež padal vsako noč. Pa tudi vse živo je bilo po cesti in samih otrok. Kaj naj pa to pomeni? Mladi možički so bili iz Štandreža, vozili so se na kolesih in dveh vozovih; šli so na tekmo, nad Doberdobce; korajžni so pa bili prav zares. Potem sem izvedel, da se tudi doberdobski otroci niso dali kar tako posekati kakor smo čitali v časopisih o goriških študentih ali kako

Dr. A. KACIN:

Dr. Joža Lovrenčič

(Ob šestdesetletnici)

Materina molitev ga je torej rešila iz oblasti pekla.

O sholarju beremo dalje v II. delu, ki ima naslov »Kronika Trente«. Živel je veliko let kot puščavnik v bližini svojega rojstnega kraja. Medtem so v Trenti začeli kopati železno rudo. Zgradili so cerkev, grad in vas. Puščavnik za to ni vedel. Nekega večera je mlad pastirček slučajno naletel nanj. Povedal mu je o vasi, o cerkvi. Puščavnik je šel s pastirjem, čudežno odkril sveti trn, trentarsko relikvijo, in potem v cerkvi molil več dni in noči. V molitvi je umrl. Nihče ni vedel, kdo je. Pri njem pa so našli pismo, zadnjo izpoved iščoče, hrepeneče človeške duše:

»Joannes sum ex Trenta, qui diebus meis
peccavi multum ... Vedite, v mladosti
nikoli ni dovolj bilo mi učenosti
in sreče ...«

***

Pri tem delu sem se ustavil malo več, ker je zares znamenito, močno, globoko. To je Lovrenčičevo življenjsko delo, njegov veliki tekst. Vodilni motiv te epične pesnitve je simboličen: borba dobrega z zlom; vera v večno pravičnost. To je stara zgodba slovenskega študenta, ki ga »uka žeja« (Prešeren) ali pa »tuja učenost« (Cankar) spelje z doma. Zunanje dejanje se čudovito lepo ujema in prepleta s stopnjevanjem vodilne misli. Pripovedovanje spremlja nešteto podrobnih lepot; stil stare verzificirane latinske kronike je odlično zadet. Vsak verz se da porabiti kot citat. Prepolno je v tej poemi duhovitih sentenc. Ritem in verz je včasih čisto naroden; v pripovedovanje je vpletel celo narodne pesmi; drugod pa je umeten, artističen. Tudi latinski verzi mu gladko teko. Oblika je vedno primerna vsebini, pa naj bo poskočna popevka, ljubavna podoknica, dijaška pivska pesem v makaronski latinščini ali pa opis silnega naravnega prizora. Slog je tu baladno kratek, tam pa lagodno pripovedovalen kot v starih španskih romancah. To je veledelo, mogočen slavospev pesnikovi ožji domovini in njenim goram:

»Vam, naše gore, vzdihi zemlje do neba,
vam pesem, ki preteklost našo vanjo
sem vlil ljubeče kakor lepo sanjo,
vzcvetelo v tajnah hrepenečega srca.« (uvodna beseda).

Da ni Lovrenčič napisal nič drugega, samo zaradi »Sholarja iz Trente« bi mu bilo zagotovljeno častno mesto v naši kulturi.

***

Sklenjeno glavno črto svojega literarnega idejnega razvoja, katero označujejo mejniki: Jaz bi rad rudečih rož (1905), Deveta dežela (1917, Gorske pravljice (1921) in Sholar iz Trente (1938), je Lovrenčič zaključil z dvema večjima pesnitvama, ki sta nastali v času prisiljenega brezdelja v ječi. To je demonična zgodba, zgrajena na ljudskem motivu s Krasa »Duhovin« (1947), čigar dejanje se godi okoli Štanjela na Krasu, in »Romanca o Ravbarju« (1948) po ljudskem izročilu na Notranjskem. Do zdaj sta še obe v rokopisu.

Vzporedno s temi svojimi glavnimi deli je Lovrenčič ustvaril in izdal še mnogo drugega. L. 1924 je v »Goriški straži« objavil biografsko povest »Cerovščkov gospod« o Valentinu Staniču. Na Kobariško se je vrnil s povestjo iz začetka 14. stoletja »Cesta in njen vozel« (Družina 1929), ki govori o zadnjih slovenskih poganih, o križarski vojski, katero so Čedajci dvignili proti Kobaridu, o kobilicah in cestnih razbojnikih. Z romanom »Publius in Hispala« (Ljublj. zvon, 1927) se je podal v stari, predkrščanski Rim. Pravljice in legende je zbral tudi v knjigi »Tiho

je že tisto bilo. Gole so si otroci lepo po vsej pravici razdelili in dali vsakemu po enega. Tako je prav! Mladina, bodi vesela, korajžna, ne pozabi na Boga in svoj slovenski dom! Dala nam boš lepše čase.

***

Tudi slovensko učiteljišče je v soboto na svojem izletu obiskalo Doberdob in doberdobsko jezero. Ta kraj je res lep in vabljiv in vsako nedeljo je dosti izletnikov.

Gorica

»Žalostna mati«

Silvin Sardenkova »Mater Dolorosa« na odru doma Brezmadežne v Gorici. Kdor pozna Sardenkovo delo, se mora začuditi in priznati: pogumne so goriške Marijine družbenice, da si upajo pri njihovem pomanjkljivem odru nastopiti s tako nežno, občuteno in igralsko zahtevno pesnitvijo. In vendar so dosegle popoln uspeh in nudile gledalcem res umetniški užitek. Umerjeno in doživeto igranje, ubrano petje, razsvetljava, obleke, ureditev odra in še razne druge potankosti, vse se je zlilo in občinstvo za nekaj časa odtegnilo vsakdanjostim in jih dvignilo v nebeški svet »žalostne matere«. Vsem, ki so sodelovali in se s prireditvijo trudili in pehali gre najodličnejše priznanje.

Mavhinje

SVETO LETO. Naša duhovnija skuša letos čim bolj tesno povezati svoje versko življenje na veliki dogodek svetega leta. Začeli smo sveto leto z opoldansko sveto mašo in s češčenjem Najsvetejšega. Ko smo prvič zmolili svetoletno molitev, je marsikateri vernik bil ganjen od globoke lepote te veličastne molitve. Otroci in drugi verniki so začeli opravljati s podvojeno gorečnostjo pobožnost prvih petkov in prvih sobot v mesecu. Prvo opravljamo v Mavhinjah, drugo pa v Sesljanu. Tudi pobožnost celodnevnega češčenja, ki smo jo imeli, kot je bilo priporočano od prevz. knezonadškofa, je nad vse lepo uspela. Če nam bo mogoče, bomo skušali izvesti v tem svetem letu tudi romanje Matere božje po družinah. Da pa ostane v naših srcih še trajnejši spomin na ta veliki dogodek svetega leta, postavljamo prisrčen spomenik Odrešeniku naših duš. Spomenik je izdelan iz lepega kraškega kamna v prijetnem stilu. V svoji sredi nosi leseni križ, mojstrsko delo našega slovenskega kiparja Goršeta, ki ga je dobrotno podaril naši župniji. Celotna ureditev tega spomenika pa bo izvršena po umetniški zamisli g. arhitekta Vilka Čekute. Verniki so vsi srečni, da bodo imeli tako lepo znamenje v svoji vasi. Blagoslovili bomo to sveto znamenje v prvih dneh meseca junija.

Tržaška okolica

Prvomajske cvetke

Prvi majnik pomeni za tržaško okolico dan sovraštva. Tako slabo nismo še nobeno leto slavili delavskega praznika kot letos. Nasprotje med Titom in Stalinom raste in to se pozna povsod. Nimamo poročil iz vseh tržaških vasi, toda od mnogokje nam poročajo o rdečem nasilju in težki nestrpnosti. V dveh vaseh v Bregu so se celo stepli. Najbolj revno in za zunanje lice vasi sramotno pa je mazanje in trganje plakatov in letakov. Še danes vidiš v mnogih vaseh zanimiv plakat, na katerem je partijska zastava, vse drugo pa črno... črno. Nestrpneži so namreč ponoči s »šmirom« pomazali vse drugo na plakatu, le rdečo zastavo so pustili. Tako sta se znašli skupaj rdeča in črna barva ali: rdeči in črni fašizem, ki sta — brata. Nočnim »slikarjem« ki mažejo naše zidove, smo zelo hvaležni za to odlično lekcijo! V ostalem pa ponavljamo stari zgodovinski pregovor: Revolucija žre lastne otroke!

NOVICE

Poroka

V Vidmu se je poročil g. Karleto Velišček, tajnik pri ravnateljstvu slovenskih osnovnih šol v Gorici, z gdč. Gemmo Cunterjni. Mladi par, kateremu želimo vso srečo, je poročil msgr. dr Kjačič ob navzočnosti še treh drugih duhovnikov prijateljev.

Splavljenje velike motorne ladje

Na praznik 18. t. m. se bo izvršilo v Tržiču slovesno splovljenje nove velike motorne ladje »Julij Cezar«. Nova ladja, ki je zgrajena po vseh predpisih moderne tehnike, je last družbe Italia. Obsega 25.00 ton in ima prostora za 1400 potnikov in 500 oseb moštva.

393 beguncev odpotovalo iz Trsta

Dne 9. maja ob 18 uri je odpeljal od izseljeniške hiše, Passeggio S. Andrea, vlak z begunci, verjetno zadnji iz našega področja. Z vlakom je odpotovalo 393 razseljenih oseb iz Julijske krajine, ki so se izselile večinoma v Avstralijo, samo 26 jih odpotuje v Kanado. Vodstvo IRO in kanadska ter avstralska izseljeniška uprava sta dala na razpolago udoben vlak, ki je imel kuhinjski, bolniški in otroški voz in ki je napravil vtis luksuznega turističnega vlaka. Ves prevoz je bil skrbno pripravljen. Vlak je vozil do Bremerhavena, odkjer odpotujejo v Avstralijo odnosno v Kanado. Večina izseljencev je bila iz Trsta, le nekateri iz Gorice, Gradeža, Pulja in Vidma. Med potniki je bilo tudi 80 otrok pod šestimi leti. Otroci so potovali v posebnem vozu, ki je bil opremljen z blazinami in posteljicami. Mlade izseljence so spremljali do Bremerhavena zdravnik in dve zdravniški sestri.

Prezgodnji grob

Zadnjo soboto, 13. t. m. zvečer ob šestih, so položili k večnemu počitku na mirenskem pokopališču telesne ostanke 20 letnega Berta Klančiča iz Mirna. Pokojni mladenič je do razmejitve obiskoval goriško gimnazijo. Potem je ostal doma v Mirnu, dokler ni pred prilično enim letom pobegnil iz domače vasi in se zatekel v Milan, kjer je dobil ugodno zaposlitev. Dne 13. aprila se je smrtno ponesrečil z nekim motornim vozilom. Ko so ga našli, je bil še toliko pri življenju, da se je lahko spravil z Bogom in nato lepo umrl. Podjetje, pri katerem je bil zaposlen, je velikodušno poskrbelo, da je bilo truplo nesrečnega Berta prepeljano v soboto na postajo v Rubijah in se je potem izvršil pogreb iz cerkve v Rupi na pokopališče. Pogreb je bil prav lep, poln tihe žalosti. Udeležili so se ga številni mladostni prijatelji in rupenski sosedje, ki so mu toplo zapeli. Tudi globoko potrti oče z več sorodniki je sledil prerani krsti. Onstran meje so s pokojnikovimi brati žalovali Mirenci. Naj mirno počiva v rodni zemlji!

Mesečna plača sovjetskega delavca

V svoji aprilski številki se vprašuje revija Kongresa angleških sindikalnih zvez »Labour«, koliko prinese domov sovjetski delavec , ki ima povprečno 500 rubljev na mesec.

List pravi, da mora sovjetski delavec plačati za dohodniski davek 26 rubljev. Poleg tega večina sovjetskih delavcev rajši »prostovoljno« podpisuje državno posojilo, kakor da pade v nemilost sovjetske komunistične stranke. Delavec, ki nima otrok, plačuje 6% svojega zaslužka za družinski davek. Če ima enega otroka plača 1%, če ima pa dva otroka 1/2%. Odbitki od njegove plače dosežejo tudi eno petino in redkokdaj so manjši od 14%. »Zdi se, tovariš, da ni strahu, da bi v Sovjetski zvezi prišlo do inflacije,« zaključuje člankar.

Češki minister zaprt?

Kakor pripovedujejo ljudje, ki so pred kratkim obiskali Prago, v Pragi govorijo, da je dr. Vladimir Clementis, bivši češkoslovaški zunanji minister, zaprt v nekem gradu, v Javorini na Slovaškem, blizu poljske meje v Visoki Tatri. Grad je bil prej last družine Hohenlohe.

Češkoslovaški tisk ni nič pisal o dr. Clementisu po njegovi »odpovedi« 14. marca 1950, katere vzrok so bili verjetno njegovi prejšnji stiki z Zahodom. Po nemški zasedbi Češkoslovaške leta 1939 je dr. Clementis odšel v Francijo, kjer so ga ob izbruhu vojne internirali. Kasneje se je pridružil češkoslovaški vojski. Leta 1942 je postal član pravnega sveta češkoslovaške vlade v Londonu. Leta 1944 so ga izvolili za podpredsednika Vseslovanskega odbora v Londonu. Po svojem povratku v Prago leta 1945 je postal namestnik zunanjega ministra, po smrti dr. Jana Masaryka v marcu 1948 pa je postal zunanji minister.

Trumanove zahteve

Predsednik Truman je poslal predsednikoma odborov senata in predstavniške zbornice, ki razpravljata o ameriškem programu za pomoč tujini v proračunskem letu, ki se začne prvega julija, dopisa, v katerih prosi za hitro odobritev te pomoči.

Predsednik navaja za hitro odobritev dva razloga. Poudarja prvič, da bo odobritev celotnega zneska okrepila pogum narodov Bližnjega Vzhoda ter jugovzhodne Azije, katerim preti zdaj težka nevarnost. Drugič pa bi hitra odobritev ojačila položaj zunanjega ministra Achesona na sestanku Atlantskega sveta v Londonu. Truman je izjavil:

»Znižanje zneska za pomoč zaostalim področjem bi preprečilo celotni uspeh tega načrta, razen tega pa bi povzročilo tudi resno politično in psihološko reakcijo v državah, v katerih zdaj niso prepričani o odločnosti Združenih držav.«

Trygve Lie pri Stalinu

Po razgovorih, ki jih je imel glavni tajnik OZN Trygve Lie v Moskvi z Višinskim in Gromikom, se je 15. t. m. sestal s Stalinom. Razgovoru sta prisostvovala Molotov in Višinski. Kot o prejšnjih tako tudi o današnjem razgovoru ni nič znanega.

V duhovno križarsko vojsko!

Ali je potrebno v dneh, ko brezbožniki imenujejo vero barbarski ostanek, znak barbarov, kot poročamo na drugem mestu današnjega »Kat. glasa«, vabiti kristjane z živo vero v duhovno križarsko vojsko? Menimo, da ne! Prepričani smo celo, da tudi mlačni in posvetni kristjani ne bodo ostali ravnodušni, ko bodo slišali, kako jih brezbožniki psujejo z barbari. Če si oskrbijo še drobno knjižico »V duhovno križarsko vojsko« bodo spoznali, s kakšnim divjim nasiljem hočejo brezbožniki uničiti vero in vse, kar je z njo v zvezi ter se bodo ogrela tudi njihova srca in bodo pogumno stopili v boj za vero svojih dedov.

Sv. birma v Trstu

28. 5. - *Sveti Just:* ob 16 dečki, ob 18 deklice.
29. 5. - *Stari Sv. Anton:* ob 17.30 dečki in deklice.
3. 6. - *S. Maria Maggiore:* ob 17.30 dečki in deklice.
4. 6. - *Sv. Vincenc:* ob 16 dečki.
Sv. Jakob: ob 18 deklice.
10. 6. - *M. Pomočnica (Salezij.):* ob 17.30 dečki in deklice.
11. 6. - *Sv. Frančišek (ul. Giulia):* ob 9 sv. maša, ob 9.30 bir. dečki, ob 11 deklice.
Srce Jezusovo: ob 18 dečki.
17. 6. - *Stari Sv. Anton:* ob 17. dečki in deklice.
18. 6. - *S. Maria Maggiore:* ob 16 dečki, ob 18 deklice.
NOSTI: *OB 15 DEČKI, OB 16*
29. 6. - *Novi Sv. Anton:* ZA BIRMANCE SLOVENSKE NAROD. *DEKLICE.*
1. 7. - *Stari Sv. Anton:* ob 17.30 dečki in deklice.
2. 7. - *Rojan:* ob 11 deklice.
Novi Sv. Anton: ob 16 dečki.
Sv. Just: ob 18 deklice.

Tržaško romanje v Rim

Objavljamo sledeča končna navodila za tržaško romanje v Rim:

1) Romanje se vrši v dnevih 8, 9, 10, 11, 12 septembra. V Rimu bomo štiri dni.

2) Za vožnjo, hrano, stanovanje in za prevoz po Rimu se plača 12.000 lir (dvanajst tisoč!). Hrana: dobra, opoldne in zvečer prikuha z mesom. Prenočišče za vse enako, v sobah po štiri ali šest oseb.

3) Do 31. majnika plača vsak romar 5000 lir, ostalo izroči do 1. julija.

4) Prijavite se takoj pri svojem dušnem pastirju! Njemu izročite denar!

5) Otroci - šolarji morejo iti na romanje le v družbi sorodnikov. Cena za otroka: 9000 lir.

6) Kdor ima v Rimu znance in si lahko sam poskrbi hrano in stanovanje, ta se prijavi pri svojem duhovniku samo za skupno vožnjo. Tak romar plača lir: 4000.—.

7) Ko se prijaviš, naj duhovnik zapiše tvoj priimek in ime, bivališče in številko osebne izkaznice!

8) Pojasnila za romanje dajejo duhovniki pri Novem sv. Antonu, v Rojanu in v Dolini.

9) Izrežite iz lista ta odstavek o romanju! Pokažite ga tudi drugim!

NE ODLAŠAJTE! ODLOČITE SE TAKOJ! DRŽITE SE TOČNO DANIH NAVODIL! LE TAKO BO MOGOČE ROMANJE LEPO PRIPRAVITI.

Odgovorni urednik: *Stanko Stanič*
Tiska tiskarna Budin v Gorici

življenje« (1931), a to pot v nevezani besedi. Svoja srednješolska leta je popisal v spominih »Med Scillo in Charibdo« (Mentor, 1928/29). L. 1944 je izdal »Tri božje poti«, ki vsebujejo pesmi o Sv. gori, o Sv. Višrjah in o Brezjah. Druga njegova večja prepovedna dela so še »Dom ob Soči« (Amerikanski Slovenec, 1930), Božja sodba (Gruda, 1931), Anali izumrlega naroda (Slovenec, 1931/32). V mladinsko slovstvo spadajo Pastir z belo ptico in Tonca iz lonca.

Veliko je Lovrenčič prevajal iz italijanščine (Collodi: Storžek; Grazia Deledda: Novele) in iz drugih jezikov (Svensson: Nonni). Za srednješolsko dijaštvo je priredil Brstje iz vrta slovenskega pesništva (Moh. družba, 1918).

Važne so njegove razprave o kulturnem življenju na Goriškem v bližnji in daljni preteklosti. Mislim, da je Lovrenčič še vedno eden najboljših poznavalcev goriške kulturne prošlosti. O tem je napisal več tehtnih razprav, kot so: Goriški memento (Čas, 1921 str. 59-87) in Slovenci v Italiji (v zborniku »Slovenci ob desetletju 1918-1928«, str. 62-117). Svoje tozadevno zbiralno delo je zaključil z obširnim rokopisom »Zgodovina slovenske besede v Posočju (1944-45), ki pa je večinoma še v rokopisu. Poleg tega je urejeval dijaški list »Mentor« in stalno pisal v mnoge slovenske liste.

Lovrenčiču je vse življenje potekalo v marljivem delu za razcvit slovenske kulture. Zato občutimo kot posebno krivico, da so ga prav zaradi tega dela tirali pred sodišče in ga obsodili na prisilno delo.

»Razsodnost, k topi zveri si zbežala,
pobedastèl je človek . . .« **(Julij Cezar, III. 2)**

je vzkliknil stari Shakespeare, ki je tudi vedel, da je nehvaležnost dostikrat edino plačilo za plemenito delo. Mi pa, ki verujemo v končno zmago pravične stvari, voščimo glasniku goriške zemlje, da bi v polnem zdravju dočakal dan, ko mu bo svobodna domovina lahko poplačala skoraj polstoletno kulturno delo in vso globoko, neomajno ljubezen,

KONEC.

RADIO TRST II.

DNEVNE ODDAJE: 7.15 - 8.30, 11.30 - 14.30 in 17.30 - 24.00.
OB NEDELJAH: 8.00 - 24.00.
POROČILA DNEVNO: 7.15 (razen nedelj), 12.45, 14.00 (razen nedelj), 19.45 in 23.15.
DNEVNI PREGLED TISKA: 14.15 (razen nedelj).

Sreda, 17. maja 1950: 18.00 Mamica pripoveduje. — 19.00 Zdravniški vedež. — 19.15 Pesmi in plesi raznih narodov. — 21.10 Vokalni kvartet. — 21.30 Mendelssohn: Simfonija št. 3. — 22.45 Nočne plošče.

Četrtek, 18. 5.: 13.00 Slovenske narodne motive izvaja pevski duet, na harmoniko spremlja Mario Sancin. — 18.00 Glasbeno predavanje. — 19.00 Slovenščina za Slovence. — 21.00 Radijski oder: Somerset Maugham: »Ima Konstanca prav?«, igra v treh dejanjih — nato Večerni koncert.

Petek, 19. 5.: 13.00 Glasba po željah. — 18.40 Šraml kvintet. — 20.30 Tržaški kulturni razgledi. — 21.00 Mojstri besede. — 22.00 Beethoven: Koncert za klavir št. 1. v C Duru. — 23.00 Plošče za lahko noč.

Sobota, 20. 5.: 13.30 Salonski kvintet. — 18.00 Glasba slovanskih narodov. — 18.30 Oddaja za najmlajše: Zgodba o krojaču Labakanu. — 21.00 Sobotni večer.

Nedelja, 21. 5.: 9.00 Kmetijska oddaja. — 11.30 Aktualnosti. — 13.00 Glasba po željah. — 18.00 Filmski trak. — 19.00 Pogovor z ženo. — 21.00 Z domače knjižne police.

Ponedeljek, 22. 5.: 19.00 Evropski obnovitveni načrt. — 20.30 Okno v svet. — 21.00 Opera.

Torek, 23. 5.: 13.00 Glasba po željah. — 20.30 Okno v svet. — 21.00 Vzori mladini.